

Literatura Espanyola Actual

Codi: 100085

Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2502758 Humanitats	OT	3	1
2502758 Humanitats	OT	4	1

Professor/a de contacte

Nom: Laura Pache Carballo

Correu electrònic: laura.pache@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: Sí

Equip docent

Rebeca Martín López

Prerequisits

Atès que l'estudiant ha demostrat, mitjançant l'obtenció dels crèdits corresponents a les assignatures de formació bàsica i les obligatòries, haver adquirit les competències bàsiques, ha de ser capaç d'expressar-se amb correcció oralment i per escrit.

En el cas d'expressió escrita, s'entén que l'estudiant redacta paràgrafs amb contingut ple. Es tindran en compte, òbviament, les faltes d'ortografia, la puntuació i l'estructura del discurs. Les faltes descomptaran 0,25 punts cadascuna.

Les activitats, pràctiques i treballs presentats en l'assignatura hauran de ser originals i no s'admetrà, sota cap circumstància, el plagi total o parcial de materials aliens publicats en qualsevol suport. L'estudiant ha d'explicitar convenientment, segons els usos de la documentació bibliogràfica, l'autoria de totes les cites i l'ús de materials aliens. L'eventual presentació de material no original sense indicar adequadament el seu origen, ocasionarà automàticament la qualificació de suspens (0).

Així mateix es considera que l'estudiant coneix les normes generals de presentació d'un treball acadèmic. No obstant, podrà aplicar les normes específiques que pugui indicar-li el professor de l'assignatura, si així ho creu necessari.

Objectius

Es pretén oferir un panorama del que ha estat el desenvolupament de la literatura espanyola, en els diferents gèneres narratius (novel·la, conte i microrelat), des dels anys de la transició democràtica fins als nostres dies (1975-2019). Estudiarem, per tant, la configuració dels diversos moviments estètics i literaris essencials de el període, de realisme, en les seves diverses accepcions, al fantàstic i el grotesc; la recepció a Espanya de la narrativa estrangera i el sorgiment d'un tipus d'escriptor panhispànic que transgredeix les fronteres nacionals.

La finalitat de l'assignatura és que els estudiants adquireixin un coneixement general de les diferents estratègies literàries del període, i que es familiaritzin amb els autors i obres més representatives d'aquestes quatre dècades. Per a això s'exercitaran en l'anàlisi i comentari de textos, tenint sempre com a teló de fons la història literària, social i política d'aquest període. L'alumnat, a més, haurà d'haver manejat la bibliografia més important del període, els manuals, les edicions dels textos, així com les antologies i estudis més rellevants que se citen en la bibliografia o han estat recomanats pel professorat a les classes.

Competències

Humanitats

- Analitzar críticament la cultura de l'actualitat i les circumstàncies històriques en què s'inscriu.
- Dissenyar, produir, difondre i comercialitzar un producte cultural.
- Interpretar la diversitat social i cultural.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Utilitzar adequadament els recursos i les metodologies que s'empren en l'estudi de la cultura contemporània.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els textos literaris utilitzant els diferents conceptes i mètodes de la literatura comparada.
2. Descriure les característiques d'un text literari amb els mètodes propis d'anàlisi de la disciplina.
3. Elaborar un resum a partir d'un text donat.
4. Explicar les característiques bàsiques dels textos literaris.
5. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
6. Identificar diferents elements literaris i la inserció d'aquests en diferents textos i estils discursius.
7. Identificar i explicar les estructures bàsiques de les obres literàries.
8. Interpretar la informació normativa localitzada als webs d'institucions normatives a Internet.
9. Resoldre problemes relacionats amb els mètodes d'estudi de diferents literatures.
10. Resoldre tasques sobre autors, mètodes i corrents de la literatura comparada.

Continguts

TEMARI

1. Del fin de la dictadura a los inicios de la democracia: los años de la Transición.
2. Posmodernidad, globalización, multiculturalismo y *memoria histórica* en la época de las culturas.
3. Una nueva generación literaria: Eduardo Mendoza, Luis Mateo Díez, José María Merino, Álvaro Pombo, Luis Landero, Juan José Millás, Javier Marías, Enrique Vila-Matas, Rafael Chirbes, Cristina Fernández Cubas, Rosa Montero, Julio Llamazares, Antonio Muñoz Molina, Almudena Grandes, Antonio Soler y otros.
4. El renacimiento del cuento.
5. El surgimiento de un nuevo género narrativo. El microrrelato.
6. La aceleración de la historia. De la caída del Muro de Berlín (1989) y el 11-S (2001) a la crisis económica (2008) y sus consecuencias.
7. Los nuevos nombres: Fernando Aramburu, Juan Bonilla, Clara Usón, Eduardo Lago, Ángel Zapata, Andrés Ibáñez, Eloy Tizón, Marta Sanz, Isaac Rosa, Ricardo Menéndez Salmón, Berta Vías Mahou, Lara Moreno, Elvira Navarro, Cristina Morales y Marina Perezagua.

Los narradores trasatlánticos: Roberto Bolaño, Rodrigo Fresán, Jordi Soler y Andrés Neuman.

8. Los *superventas* o el arte de llamar la atención.

LECTURES OBLIGATÒRIES

. Fernando Valls, ed., *Mar de pirañas. Nuevas voces del microrrelato español*, Menoscuarto, Palencia, 2012.

. Rosa Montero, *Historia del Rey Transparente*, Alfaguara, Madrid, 2005.

. Andrés Ibáñez, *Nunca preguntes su nombre a un pájaro*, Galaxia Gutenberg, Barcelona, 2020.

. Gemma Pellicer y Fernando Valls, eds., *Siglo XXI. Los nuevos nombres del cuento español actual*, Menoscuarto, Palencia, 2010.

Metodologia

L'aprenentatge d'aquesta assignatura per part de l'alumne es distribueix de la manera següent:

· Activitats dirigides. Aquestes activitats es divideixen en classes magistrals i en seminaris i pràctiques dirigits pel professor, en què es combinarà l'explicació teòrica amb la discussió dels textos.

· Activitats supervisades. Es tracta de tutories programades pel professor, dedicades a la correcció i el comentari de problemes en els diferents nivells de l'anàlisi literària.

· Activitats autònomes. Aquestes activitats inclouen tant el temps dedicat a l'estudi personal com a la realització de treballs i comentaris analítics, així com a la preparació de presentacions orals.

· Activitats d'avaluació. L'avaluació de l'assignatura es durà a terme mitjançant proves escrites i tenint en compte la contribució de l'alumne al millor desenvolupament de les classes.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Clases magistrales y prácticas	60	2,4	2, 3, 4, 5, 6
Tipus: Supervisades			
Tutorías programadas	12	0,48	2, 3, 4, 5, 6
Tipus: Autònomes			
Estudio personal y elaboración de trabajos, comentarios analíticos y exposiciones	75	3	2, 3, 4, 5, 6

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es sustentará en les següents activitats (s'indica entre claudàtors el pes específic de cadascuna d'elles en la nota final):

1) L'assistència a classe, que és obligatòria, junt amb la participació en el comentari de les lectures proposades i exposicions orals [20%].

2) Els lliuraments de comentaris de textos relacionats amb la matèria impartida que s'acordin amb el professorat [20%]. Si no es dona aquest cas, el tant per cent es sumaria al següent apartat.

Dues proves escrites sobre la matèria impartida durant el curs [60%].

L'estudiant podrà fer la reavaluació del curs en el cas de suspendre una sola de les dues o tres activitats d'avaluació indicades (treballs i exàmens) i tenir una nota de conjunt mínima de 4.

Es considerarà "No avaluable" quan l'estudiant no realitzi cap de les activitats o proves. L'elaboració d'una activitat suposa la voluntat de l'estudiant de ser avaluat en l'assignatura.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Entrega de comentarios de textos, trabajos	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Participació en el comentari de las lectures proposades i exposicions orals	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10
Pruebas escritas	60%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Bibliografia

. Acín, Ramón, *En cuarentena (Mercado y literatura)*, Mira, Zaragoza, 1996.

_____, *La línea que come de tu mano (Aproximación al simulacro)*, Ediciones de la Torre, Madrid, 2000.

. Alberca, Manuel, *El pacto ambiguo. De la novela autobiográfica a la autoficción*, Biblioteca Nueva, Madrid, 2007. Prólogo de Justo Navarro.

. Alonso, Santos, *La novela española en el fin de siglo (1975-2001)*, Marenostum, Madrid, 2003.

. Andres-Suárez, Irene, y Ana Casas, eds., *José María Merino*, Arco/Libros, Madrid, 2005.

_____, *Javier Marías*, Arco/Libros, Madrid, 2005.

_____, *Luis Mateo Díez*, Arco/Libros, Madrid, 2005.

_____, *Álvaro Pombo*, Arco/Libros, Madrid, 2007.

_____, *Enrique Vila-Matas*, Madrid, Arco/Libros, 2007.

_____, *Cristina Fernández Cubas*, Arco/Libros, Madrid, 2007.

_____, *Juan José Millás*, Arco/Libros, Madrid, 2009.

_____, *Antonio Muñoz Molina*, Arco/Libros, Madrid, 2009.

- Andres-Suárez, Irene, y Antonio Rivas, eds., *Javier Tomeo*, Arco/Libros, Madrid, 2009.
- _____, *Andrés Neuman*, Arco/Libros, Madrid, 2014.
- Andres-Suárez, Irene, *El microrrelato español. Una estética de la elipsis*, Menoscuarto, Palencia, 2010.
- . Barth, John, "Literatura postmoderna", *Quimera*, 46-47, agosto de 1985, pp. 12-21.
- _____, "Más o menos", *Quimera*, 70-71, noviembre de 1987, pp. 60-63.
- _____, "Posmodernismo revisado", *El paseante*, 14, 1989.
- . Bauman, Zygmunt, *La globalización: Consecuencias humanas*, F.C.E., México, 1999.
- _____, *Modernidad líquida*, F.C.E., Buenos Aires, 1999.
- _____, *La postmodernidad y sus descontentos*, Akal, Madrid, 2001.
- _____, *El tiempo apremia. Conversaciones con Citlali Rovirosa-Madrado*, Arcadia, Barcelona, 2010.
- . Bolognese, Chiara, *Pistas de un naufragio. Cartografía de Roberto Bolaño*, Margen, Chile (s.l.), 2009.
- . Calinescu, Matei, *Cinco caras de la modernidad. Modernismo, vanguardia, decadencia, 'kitsch', posmodernismo*, Tecnos, Madrid, 1991.
- . Calvo Carilla, José Luis, e Isabel Carabantes de las Heras, eds., *Estéticas de la crisis. De la caída del Muro de Berlín al 11-S*, Institución Fernando El Católico, Zaragoza, 2011.
- . Champeau, Geneviève, Jean-Francois Carcelen, Georges Tyras y Fernando Valls, eds., *Nuevos derroteros de la narrativa actual. Veinte años de creación*, Prensas Universitarias de Zaragoza, Zaragoza, 2011.
- . Compagnon, Antoine, *¿Para qué sirve la literatura?*, Acantilado, Barcelona, 2008.
- . Gracia, Jordi, ed., *Historia y crítica de la literatura española. 9/1. Los nuevos nombres: 1975-2000*, Barcelona, Crítica, 2000.
- _____, y Domingo Ródenas de Moya, eds., *Más es más. Sociedad y cultura en la España democrática, 1986-2008*, Iberoamericana/Vervuert (*La casa de la riqueza*, 13), Madrid, 2009.
- . Foster, Hal, ed., *La posmodernidad*, Kairós, Barcelona, 1986.
- . Fumaroli, Marc, *El Estado cultural*, Acantilado, Barcelona, 2007.
- _____, *París-Nueva York-París. Viaje al mundo de las artes y de las imágenes*, Acantilado, Barcelona, 2010.
- . Jameson, Fredric, *El posmodernismo, o la lógica cultural del capitalismo avanzado*, Paidós, Barcelona, 1991.
- _____, *Teoría de la posmodernidad*, Trotta, Madrid, 1996.
- . Judt, Tony, *Algo va mal*, Taurus, Madrid, 2010.
- . Lyotard, Jean-François, *La condición posmoderna*, Cátedra, Madrid, 1987 [1979].
- . Lipovetsky, Gilles, *La era del vacío*, Anagrama, Barcelona, 1986 [1983].
- _____, y Jean Serroy, *La cultura mundo. Respuesta a una sociedad desorientada*, Anagrama, Barcelona, 2010.
- . López de Abiada, José Manuel, y Hans-Jörg Neuschäfer, eds., *Entre el ocio y el negocio: industria editorial y literatura en la España de los 90*, Verbum, Madrid, 2004.

- . López Bernasocchi, Augusta, y José Manuel López de Abiada, eds., *Roberto Bolaño, estrella cercana. Ensayos sobre su obra*, Verbum, Madrid, 2012.
- . Mainer, José-Carlos, y Santos Juliá, *El aprendizaje de la libertad. 1973-1986. La cultura de la transición*, Alianza, Madrid, 2000.
- . Masoliver Ródenas, Juan Antonio, *Voces contemporáneas*, Barcelona, Acantilado, 2004.
- . Molina, César Antonio, "La cultura sin cultura", *El País*, 25 de noviembre del 2010, p. 33.
- . Paz Soldán, Edmundo, y Gustavo Faverón Patriau, eds., *Bolaño salvaje*, Candaya, Barcelona, 2008.
- . Pozuelo Yvancos, José María, *Ventanas de la ficción. Narrativa hispánica, siglos XX y XXI*, Península, Barcelona, 2004.
- ___, *De la autobiografía. Teoría y estilos*, Crítica, Barcelona, 2005.
- ___, *Figuraciones del yo en la narrativa: Javier Marías y Enrique Vila-Matas*, Cátedra Miguel Delibes, Universidad de Valladolid, Valladolid, 2009.
- ___, *100 narradores españoles de hoy*, Menoscuarto, Palencia, 2010.
- . Saldaña, Alfredo, "Posmodernidad: *todo vale*, aunque nada sirva", *Tropelías*, núms. 5-6, 1994-1995, pp. 349-369.
- . Sanz Villanueva, Santos, ed., *Nueva novela española*, *La Página*, núms. 93-94, 2011.
- . Schiffrin, André, *La edición sin editores*, Destino, Barcelona, 2000.
- . Sobejano, Gonzalo, *Novela española contemporánea 1940-1995*, Madrid, Marenostrom, 2003.
- . Valls, Fernando, ed., *Son cuentos. Antología del relato breve español. 1975-1993*, Espasa Calpe (*Austral*, 326), Madrid, 1993.
- ___, y Juan Antonio Masoliver Ródenas, eds., *Los cuentos que cuentan*, Anagrama, Barcelona, 1998.
- ___, *La realidad inventada. Análisis crítico de la novela española actual*, Crítica, Barcelona, 2003.
- ___, *Soplando vidrio y otros estudios sobre el microrrelato español*, Páginas de Espuma, Madrid, 2008.
- ___, "Entre sólida y líquida: la prosa narrativa española en la época de las culturas (1986-2008)", en Jordi Gracia y Domingo Ródenas de Moya, eds., *Más es más. Sociedad y cultura en la España democrática, 1986-2008*, Iberoamericana/Vervuert (*La casa de la riqueza*, 13), Madrid, 2009, pp. 195-211.
- ___, "De los grandes relatos a sus migajas: vertientes de la atomización en la narrativa española actual (1989-2010)", en José Luis Calvo Carilla e Isabel Carabantes de las Heras, eds., *Estéticas de la crisis. De la caída del Muro de Berlín al 11-S*, Institución Fernando El Católico, Zaragoza, 2011, pp. 141-171.
- ___, *Sombras del tiempo. Estudios sobre el cuento español contemporáneo (1944-2015)*, Iberoamericana/Vervuert, Madrid, 2016.
- . Vargas Llosa, Mario, "El escritor en la plaza pública", *El País*, 13 de diciembre del 2009, p. 35.
- ___, "La era del bufón", *El País*, 19 de septiembre del 2010, p. 29.
- ___, *La civilización del espectáculo*, Alfaguara, Madrid, 2012.

Programari

